Published and distributed under permit (No. 751), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРҐАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XX. — Число 15. — Джерзи Ситі, Н. Дж., пятниця, 20. січня, 1922. — VOL. XXX. — No. 15. — Jersey City, N. J., Friday, January 20, 1922. — THREE CENTS

СКЛАДАЙТЕ ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ І ЗАКРІПЛЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ ГАЛИЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ

ДЕРЖАВИ ПРИЙМАЮТЬ ПРОПОЗИЦІЮ АМЕРИКИ ЩОДО КИТАЮ

ВАШІНҐТОН, 18. січня. — На нинішнім засіданню комітету вашінґтонської конференції для східних справ розбирано внесенне Америки, щоби признати усім державам в Китаю рівні права на поли промислу та торговлі.

Всі держави згодилися на пропозицію Америки. З першу лише Японці пробували вказувати на практичні трудности при постановленню межинародного суду в Китаю для розсуджування спорів, виникаючих з межинародної угоди про рівність. Коли анґлійські та американські делеґати представили практичність такої постанови, Японці згодилися.

ДЕРЖАВИ НЕ ХОЧУТЬ ЗРЕЧИСЯ УЖЕ ДОБУТИХ ПРАВ В КИТАЮ.

Однак годячися на рівність межи державами в промислових та торговельних справах в Китаю, Япан та Франція рівночасно застереглися, щоби сі постанови не відносити навспак, себто до прав, набутих державами в Китаю ще до проголошення отсего межидержавного договору.

Американські делеґати згодилися на відповідне зміненне договору, себто на викиненне четвертої точки з американської пропозиції. Китайці заявляють, що внаслідок американської податливости вартість цілої пропозиції Америки значно потерпіла на вартости.

МАЙНЕРСЬКА КОНВЕНЦІЯ.

ШАМОКИН, ПА., 18. січня. — Нинішне засіданне конвенції вислухало наперед реферат представника комітету націоналізації копалень. По рефераті розсинулася довша дискусія, в котрій забирав голос ряд бесідників. Крис Ґовлден зі Шамокин говорив, що властителі копалень, котрі на власні очи ніколи майни не бачили, установляють ціни на вуголь і обнижають робітничу заплату. Вони побирають від кождої тони вугля навіть по 2.75 дол. чистого приходу. Вони перевозять вуголь кільканайцять миль і рахують за нього 15 долярів. Всі бесідники вказували на те, що обниженне робітничої заплати не може потягнути за собою більшого руху у фабриках. Так говорили фабриканти зеліза, але по зниженню заплати рух в сталівнях не зріс, але ослаб.

Підчас реферату комітету націоналізації копалень прийшла телеґрама від адвоката юнії у Вашінґтоні, повідомляюча, що департамент праці на протест делеґації майнерів, їх жінок та дітий, зложений на руки президента Гардинга кілька днів тому, зарядив, щоби майнерські компанії довкола Ню Ривер у Вест Верджінії перестали викидати з мешкань безробітних робітників. Телеґрама казала також, що департамент праці зарядив слідство над положеннем майнерів в сім окрузі.

СЕНАТ ЗА СТЯГАННЄМ ВОЄННИХ ДОВГІВ ВІД ДЕРЖАВ.

ВАШІНҐТОН, 18. грудня. — Републиканські сенатори відбули нині конференцію і постановили одноголосно ухвалити в конґресі відповідні закони для стягнення воєнних довгів від заграничних держав.

Рівночасно учасники значною більшостю постановили в як найкоротшім часі внести законопроект про відшкодованне (бонус) для жовнірів. Сенатор Бора заявив, що він бозоглядно противиться плаченню бонуса.

ҐЕНЕРАЛ ПЕРШІНҐ ПРО ПОТРЕБИ АРМІЇ.

ВАШІНҐТОН, 18. січня. — Перед військовим комітетом палати послів конґресу зізнавав нині ґен. Першінґ, голова американського ґенерального штабу. Він заявився проти того, щоби в армії учити жовнірів ще побічних ремесел, приготовляючи їх в той спосіб до ріжних звань в цивільному стані. На його думку, від того армія псується під військовим зглядом, а кошта на удержанне армії зростають.

Він заявився також проти дальшого зменчення числа жовнірів в американській армії та домагався збільшення числа офіцирів, котрих, на його думку, повинно бути що найменче 14,000.

СПРАВА ШТУЧНО ДОБУВАНОГО ЗОЛОТА.

ВАШІНҐТОН, 18. січня. — Від якогось часу слідно було у фінансових кругах занепокоєнне наслідком донесення, що на домаганне німецького уряду, притисненого домаганнем аліянтів платити величезні суми золота, німецькі учені потрафили придумати спосіб переміни других мінералів на золото та що Німеччина незадовго почне платити свої державні довги сим дешево добутим золотом. В тій справі забрав голос федеральний американський ґеольоґічний уряд, заявляючи, що покищо нема найменчої обави, щоби золото можна добути в ляборатори (робітні) учених. Через те і надії учених хеміків і страхи економістів показуються що найменче передвчасними.

„Ще нікому досі не вдалося се зробити", — заявляє ґеольоґічний уряд. „Не зробили ще золота вчені з другого елементу. Правда не можна сказати, щоби се було зовсім неможливе, але можна зовсім напевно сказати, що якби се вдалося, то кошта такого добування будиби такі великі, що штучне золото булоби дорозче від природного."

ДЕБАТА НАД ЗАКОНОПРОЄКТОМ ПРОТИ САМОСУДДЯ

ВАШІНҐТОН, 17. січня. — В палаті послів ішла горяча дебата над законопроектом проти лінчів. Проти сього законопроєкта виступало кількох бесідників, передусім представники демократичної партії, котра має ще велику популярність в полудневих стейтах, де самосуди проти Муринів найчастійше трафляються. З демократами виступив також републиканський конґресмен з Небраски Рівис. Він станув на становищи, що такий закон протививбися американській конституції. Републиканський конґресмен Бертон з Огайо заявив, що самосуддя являється найчорнійшою плямою на американській цивілізації. Лише один злочин проти людства тяжчий від нього. Се канібалізм (людоїдство). Після його обчислення в 17 стейтах американського союза за рік убито без суду більше людий, як на основі судових вироків. Републиканець Сендерс з Індіяни доказував, що конґрес має право ухвалювати подібний закон.

АМЕРИКА ІМЕНУЄ АМБАСАДОРА ДО НІМЕЧЧИНИ.

ВАШІНҐТОН, 17. січня. — З Білого Дому подано вістку, що уряд Злучених Держав іменував уже амбасадора Америки до Німеччини. Має ним бути конґресмен Бигелов Гафтон з Корінінь, Ню Йорк. Американський уряд уже порозумівся в справі його іменовання з Німеччиною, і німецький уряд заявив, що він годиться на вибір кандидата.

ЗАВОДЯТЬ БЕЗДРОТНИЙ ТЕЛЕФОН ДЛЯ КОЖДОГО ПОЛІСМЕНА.

Дирекція поліції в Шікаґо завела перша бездротні телефони для своєї служби. Кождий полісмен має дістати малий апарат бездротного телефону, котрий він буде міг носити при собі в кишени і при помочи котрого він буде міг кождої хвилі порозумітися з дирекцією поліції. Апарат ще не досконалий, бо полісмен буде міг діставати прикази, але не буде міг сам нічого говорити. Легке бриніння апарату буде давати полісменови знати, що дирекція поліції хоче з ним говорити. При помочи апарату поліційна дирекція сподіється поборювати краще злочини. Поліція сподіється, що незадовго прилади удосконалять так, що й полісмен буде міг говорити до своєї старшини.

МАНІФЕСТАЦІЙНЕ ВІЧЕ В НЮ ЙОРКУ.

На неділю, 29. січня, 1922, скликає нюйорський Комітет Горожан маніфестаційне віче до салі Народнього Дому в ціли закупна бондів позички Національної Оборони. Говорити буде др. Л. Мишуга і инші бесідники.

Нюйорські товариства і поодинокі громадяни зволять приготовити на той час потрібну готівку на бонди, щоби нюйорська громада відзискала назад своє давне імя.

В найблизшу неділю, 22. січня, о годині 3-тій попол. (точно), відбудуться чергові організаційні збори в Народнім Домі. На дневнім порядку біжучі справи і вибір Екзекутиви Ліґи Горожан і Жовнірів.

ВІДШКОДОВАННЄ ЗА ВТРАТУ СТАТИ МАТІРЮ.

Нюйорський суд розбирав справу одної Марії Іґнацо, семилітної дівчини, котра позивала одну нюйорську ґазову компанію за тілесні ушкодження, нанесені її тягаровим возом компанії. Дня 29. грудня 1920. року дитина бавилася на вулиці, коли її звалив тягаровий автомобіль компанії і поволік довший простір за собою. Лікарі ствердили, що наслідком покалічення дитина, як підросте, не буде могти ніколи стати матірю. Батько пізвав компанію за 100.000 долярів відшкодовання для дівчини і себе. В хвилі як суддя вже мав піддати справу до оречення присяжним суддям, адвокат позовника заявив, що позовник погодився з компанією на тій умові, що компанія заплатить дитині відшкодованнє в сумі 15.000 долярів, а батькови в сумі півтретя тисячі.

АМЕРИКАНСЬКА ІМІҐРАЦІЯ І ЕМІҐРАЦІЯ В РОЦІ 1920-1921

Тільки що опубліковано річне звідомлення ґенерального комісара іміґрації обіймаюче послідний фіскальний рік від 1-ого липня 1920 до 30-го червня 1921. За той рік в Злучені Держави прибуло 991.942 людей. З того числа 172.935 приїхало сюди лише на якийсь час, 13.779 взагалі не допущено в Америку, так що властивих іміґрантів — переселенців було допущено 805.228 голов. В порівнанню з попередними роками іміґрація значно збільшилась. В 1920-ім році прибуло 621.576 іміґрантів, а в 1919-ім лиш 237.021.

За той сам час від 1-го липня 1920 до 30-го червня 1921 виїхало з Злучених Держав 247.718 іміґрантів, так що іміґрантське населення в Америці збільшилося за той рік о 557.510 (звиш пів- міліона) голов.

САМОСУДДЯ НАД МУРИНОМ.

Коло Мейо, в стейті Флорида, товпа білих людий напала на урядників, котрі арештували та везли до тюрми Мурина, котрий мав забити одного білого. Білі вивезли Мурина за місто, повісили на дереві та подіравили кулями. Мурина шукали судові урядники через три дні. Мав він забити білого в сварці.

УБИЙСТВО ЧЕРЕЗ РЕВНИЦІ.

Фред Ренцельман, котрий живе в Савт Істонтавн, в стейті Ню Джерзі, а служить шофером для одної богатої родини в Ню Йорку, дістав в Ню Йорку листа від своєї жінки, в котрім вона відгрожувалася, що мусить вбити свою сестру, свого 14-місячного синка, свого пса та себе. Він зараз взяв дозвілля у своїх роботодавців та вибрався домів. Коли увійшов до хати, на порозі стрінула його жінка з револьвером в руці. Муж схопив за револьвер і по короткій боротьбі вирвав його з рук жінки. Став оглядати хату, щоби побачити, що жінка зробила з револьвером. Хлопчина бавився цілий і здоровий в кухні. Пес сидів коло нього не застрілений. Муж побіг на слідуючий поверх. Тут він знайшов сестру жінки з кулею в правім виску. За хвилю окружний прокуратор та поліція вели уже слідства. Женщина розказала, як кілька місяців тому вона заплатила своїй сестрі дорогу з Німеччини, як вона відвідала раз сестру в Ню Йорку і переконалася, що сестра не працює, але живе з її мужом. Вона переконала сестру, щоби покинула Ню Йорк і прийшла жити з нею на село. Тут вона задумала покінчити все, однак застріливши сестру, вона втратила відвагу і не могла забити себе, дитину та собаку. Поліція арештувала її зараз під закидом убийства. Її мужа арештовано як важного свідка і випущено за кавцією в сумі тисячу долярів. Він зізнав, що жінка зісунулася з глузду.

ВЕЧІР УКРАЇНСЬКИХ ПІСЕНЬ В ПШІБРАМІ, НА ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

Дня 4. грудня, 1921. уладило студентське товариство „Камінярі" під проводом Сердюка вечір українських пісень. На програму складався ряд, народніх пісень і відчит про українську музичну творчість. В другій частині вечера визначилися сольові співи Птиці та Руснака. Хор, який виступав на тому вечері, має відбути концертове турне по Чехословаччині в місяці марті.

МОСКОВСЬКІ БОЛЬШЕВИКИ ЛАГОДЯТЬ СВОЮ ДЕЛЕҐАЦІЮ НА ЕКОНОМІЧНУ КОНФЕРЕНЦІЮ В ҐЕНУЇ, СКЛИКАНУ АЛІЯНТАМИ

МОСКВА, столиця Московщини, 18. січня. — Російська делеґація на міжнародню економічну конференцію, скликану до Ґенуї, в Італії, на 8. марта с. р., виїде під проводом премієра Леніна або міністра заграничних справ Чічеріна.

Кромі того мають ще поїхати отсі члени делеґації:

Леонід Красін, большевицький міністер торговлі і промислу;

Крісто Раковський, голова „українського" совета і ЧЛЕН РОСІЙСЬКОГО СОВЄТСЬКОГО ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМІТЕТУ.

Макс Літвінов, голова большевицьких заграничних посольств.

Адольф Йоффе, російський большевицький переговірник на многих попередніх заграничних конференціях.

М. Нарімонов, голова совета комісарів Азірбайджану.

Г. Шляпніков, бувший комісар праці.

Н. Сапронов.

Т. Воровський, большевицький посол до Італії.

Леон Троцький в розмові з кореспондентами заграничних ґазет сказав, що ґенуенська економічна конференція не вдасться, якщо до неї не прилучаться Злучені Держави Америки зі своєю тяжкою рукою, і не поможуть найти осередка світової політичної рівноваги. Се, додав він, є так трудним завданнем як було для Архімеда найти осередок тяжкости.

Далі Троцький сказав, що становище Америки до „Росії" є загадочне, бо вона помагає найбільше Росії, але не хоче сказати про своє політичне відношенне до неї. „Ми слідкуємо за її поведеннем, сказав Леон Троцький, з жалем, але сподіваємося зміни".

Опісля Троцький зазначив, що „Росія" взяла би участь в ґенуенській конференції, хотяйби Франція від неї усунулась, але як Злучені Держави візьмуть участь, бо се, казав, запевнить успіх конференції, як Америка візьме в ній участь цілою душею.

Кореспонденти спитались Троцького, яку большевики мають програму на економічну конференцію в Ґенуї.

На се Троцький відповів:

„Росія" не пійде на конференцію з наміром предкладати свою програму, а сподівається, що на сій конференції будуть обговорені питання, які виринули наслідком війни.

На питанне, яке становище большевики займуть у справі розоруження, Троцький відповів, що „Росія" є за розоруженнем, але побоюється про становище Франції у сій справі.

Потім сказав, що „Росія" готова прилучитись до дебати над відбудовою Европи, якщо другі держави схотять співділати у відбудові Росії, та поможуть перемінити її великі природні богатства в платні середники.

Вкінці Леон Троцький говорив про „чеку" („чрезвичайку", себто надзвичайну тайну комісію для нищення „протиреволюційного" руху). Він сказав, що деякі люди можуть не годитись зі способами, яких вживає „чека", „але ми — казав — осягнули при помочі „чеки" побіду проти великих противенств". „Революція — продовжав він — се історичний факт, і „новий їад", який установлено на совєтській підставі (?), удержиться. Змагання повалити його не вдадуться. Сей лад удержиться, бо нарід до нього привикне (?). Нарід може не любити вулькана, але він не може здержати його вибуху".

ЛЕОН ТРОЦЬКИЙ КАЖЕ, ЩО ҐЕНУЕНСЬКА ЕКОНОМІЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ ЗМІНИТЬ ВЕРСАЙСЬКИЙ МИРОВИЙ ДОГОВІР.

МОСКВА, столиця Московщини, 18. січня. — Большевицький комісар війни Леон Троцький в розмові з кореспондентом нюйорського дневника „Таймса", Волтера Дюренті, сказав, що на його думку ґенуенська економічна конференція принесе ревізію і зміну версайського мирового договору.

„Якщо ви розважите справу без упереджень — сказав Троцький, — то ґенуенська господарська конференція не може нiщо іншого означати, бо метою версайського мирового договору було знищити Німеччину і відгородити від світа Росію, а нині запрошується Німеччину і Росію до дискусії над плянами для зміни версайських ненависних „відшкодовань" у відбудові. Що-ж се як не ревізія версайського мирового договору?"

ФРАНЦУСЬКИЙ ПРЕМІЄР ПУАНКАРЕ ЗАПОВІДАЄ „ОСТРУ" ПОЛІТИКУ.

ПАРИЖ, 18. січня. — В четвер, 19. с. м., новий французький премієр Реймонд Пуанкаре має явитися вперве в парляменті і представити свою політику.

Досі вже зголошено чотири інтерпеляції (запити) до премієра у справі його будучої політики.

Соціялісти виступлять з критикою кабінету і політики Пуанкаре. Пуанкаре, як говорять, заявиться за острою і рішучою політикою, особливо у відношенню до Німеччини.

Сподіваються, що сим першим разом він осягне більшість голосів в парляменті, яка ухвалить йому заяву довіря.

ПОВІДОМЛЕННЄ.

Сим подається до загального відома, що Екзекутива У. Н. Союза, в увзглядненню численних домагань урядників відділових, з огляду на усталений звичай по відділах У. Н. Союза, в цій порі року приймати нових членів до організації за зменшену ціну вступного, ухвалила, що в місяцях СІЧНИ і ЛЮТІМ 1922 року буде приниматися НОВИХ ЧЛЕНІВ ДО У. Н. СОЮЗА ЗА ОПЛАТОЮ ТІЛЬКО 50 ЦЕНТІВ, ВСТУПНОГО.

ЗА ЕКЗЕКУТИВУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА:

ІВАН КАШТАНЮК, гол. рекорд. секретар.

Дано в Джерзи, Сіти, Н. Дж. 28 грудня 1921 р.

"SVOBODA" (LIBERTY)

FOUNDED 1893.

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сити і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

В НІС МІРИВ, В ПЯТУ ВЦІЛИВ.

Ще зовсім недавно писав Ленін, большевицький непомильник, в своїй „Правді":

„Ми (большевики) зробили великанські кроки понад буржуазну революцію для соціялістичної революції".

Ленін уважав за відповідне се заявити, так немовби хтось з большевиків ще сумнівався, що большевики неба прихилили.

Не минуло пів року і Ленін видно забув ті великанські кроки поза буржуазну революцію, які він поробив у „Правді", і він став писати і говорити зовсім що инчого, гейби статя „Правди" з його підписом була одна брехня. На недавнім зїзді „політпросвета" (політичної освіти) він говорив, відай гатячи себе немилосердно в грішні груди:

„Ми (большевики) зробили похибку, рішившися на скорий перехід до комуністичного образовання та комуністичного розділу добра... До того, в тім згляді наше поступованне противилося всему тому, що ми давнійше писали про перехід від капіталізму до соціялізму".

Чи не добачуючи відай, що його слова мігби дехто взяти за друкарську похибку, Ленін трохи далі зводить до купи усі здобутки чотиролітного панування большевиків і каже:

„Пролетарська революція з коренем вирвала всі пережитки февдалізму (себто шляхотського ладу): монархію, розділ на верстви, дідичівську земельну власність, власть церкви і національний гніт. Вона так блискучо сповнила ту буржуазно-демократичну програму власне тому, бо вона являється революцією пролетарською, і тому, бо вона ціляла висше — в соціялізм".

На слова Леніна, большевики мірили в соціялізм, а вцілили в буржуазну програму. Хотіли завести комунізм, а скінчили заводжуваннем демократії. Пробували завести комунізм, але положили лише основи під демократію в буржуазнім розумінню. І навіть тим почванилися. Літали попід небеса, а сіли на купу гною і поглянули на свій худий образ, відбитий в гноївці, і питаються: „Чи не гарні ми?"

Проти блискучого виповнювання буржуазної програми пролетарською революцією навіть буржуазія не може мати богато до закинення. Хиба одно, що ціляючи в пролетарську революцію нищилося не лише нащадки февдалізму, але й тих, що з гори добачували безплодність мірення в соціялізм. Коли нині Ленін іменем большевиків признає вповні цілу ошибочність большевицького мірення в соціялізм, то кождому мусять нагадатися тисячі невинних людий, що впали жертвою большевицького мірення в соціялізм. Від большевицького биття в груди жертвам большевицької похибки не полекшає, як не лекшало нікому, коли царські кати повідомляли родину повішеного, що його повішено „по ашибке" (через помилку).

Перехвалка Леніна про знесенне гнету націй є очивидно одна з тих порядкових правд Леніна, котра лише до якогось часу за правду уходить навіть в большевицькій „Правді". Як не стане дураків, віруючих і в сей буржуазний здобуток пролетарської революції, Ленін відкличе й се з таким самим нечервоніючим лицем, з яким він відкликав уже не один добуток комунізму.

ЮРІЙ БРАНДЕС ПРО ЕВРОПУ Й АМЕРИКУ.

Юрій Брандес, відомий критик, якого прозвано „великим дідусем Данії", святкував недавно 80. рік свого народження. Серед гостей, що зібралися вшанувати Брандеса, був і американський журналіст Т. Айбара, який помістив в ню-йоркськім „Таймсі" розмову з Брандесом про становище Европи й Америки.

На думку Брандеса Европа вже відіграла свою ролю. Тепер почався період американського мирового панування, Америка виграла війну, тоді як Англія, Франція, Німеччина і Росія — збанкротували.

Говорячи про Америку, не треба чекати від неї тільки грубого матеріялізму. Навпаки, вона, як колись Атени або Венеція після епохи матеріяльного розвитку й забагачення, зробиться інтелектуальним центром старого світа й палатою мистецтва й краси. На цім шляху розвитку стоїть тепер Америка.

Що до Европи, то вона вийшла з психічної рівноваги і кожда европейська держава мріє лише про ненависть до другої.

„Подивітсься на Францію. Читаючи написані тепер там книги, я находжу в них лише шовінізм і глибоку ненависть.

Тільки маленька ґрупа французьких письменників на чолі з Анрі Барбюс веде боротьбу проти того настрою. Але їх поклик залишається „голосом вопіющого в пустині".

Згадуючи про свого колишнього друга Джорджа Клеманса, від якого він колись мав книги з написом: „Юрію Брандесу від його поклонника і друга Ґ. Клемансо", Брандес каже, що той зробивсь тепер його ворогом, за те, що в часі війни де-які Данці забагатіли від військових заробітків. Клемансо з приводу того писав тоді, що данська нація згубила свою гордість і у відповідь одержав від мене, що несправедливо обвинувачувати всю націю.

Щодо Італії, то Італійці ненавидять Англію і Францію і бються самі з собою. Навіть великий італійський письменник Габріель д-Анунціо і той збожеволів на націоналізмі. Коли він був у Фюме, я отримав від його памфлет на Англію за те, що вона була проти анексії Італією Фюме.

Щодо Німеччини, то Німці теж на пів збожеволіли. Я недавно читав поетичні твори нової Німеччини і я не знаю, про що вони говорять.

Німецькі поети переконані, що світ повинен бути реформований і саме вони, Німці, будуть реформаторами. Кождий молодий німецький студент переконаний, що йому призначено збудувати новий світ на руїнах старого.

В Англії становище не таке сумне. Англійці розпоряджають великим людським розумом для того, щоб не йти тим самим шляхом. Я ще ніколи не читав англійської книги, якоїб я не зрозумів.

Про Росію відомий критик сказав:

Щодо літератури та мистецтва, то Росія знаходиться в безнадійнім стані. Ось лист від одної російської княгині. Вона була богата, але большевики у неї все забрали. Вони відправили її в Орел, де вона пробувала в невеличкій кімнаті без меблів і через де-який час втікла до свого сина в Царгород. Тепер вона живе в Софії, відкіля я одержав від неї листа й довідуюся, що заробляє вона на щоденний прожиток наукою співу й лекціями. А ось тут одержаний мною проспект скульптурних праць, які надіслав мені російський великий князь, врожаєм з маєтків якого можна булоб прохарчувати протягом тижня все населення Парижа. Він мене питає, чи не куплять у його Данці його скульптурних праць, які він готовий привезти з Копенгаґи. Я був примушений його розчарувати, позаяк тут не знайшлосяб охотників на російську скульптуру, особливо на твори дилетанта. І тому я говорю, що при сучаснім стані Росії, в области літератури і мистецтва від неї нічого не можна сподіватись. Я недавно бачив твори мистецтва сучасної Росії і нічого крім бреда я в них не бачу.

ПОЛІТИЧНІ СЛАВОСЛОВІЯ І ПОЛІТИЧНІ НЕКРОЛЬОҐИ.

(Від власного кореспондента).

Революція на Великій Україні винесла на верх передовсім три імена: Грушевського, Винниченка і Петлюру.

Грушевський був президентом Української Центральної Ради. **Винниченко** був за Української Центральної Ради першим президентом Ґенерального Секретаріяту, а опісля душею орґанізації повстання проти гетьмана Скоропадського і першим президентом Директорії Української Народньої Республики. **Петлюра** був за Української Центральної Ради військовим ґенеральним секретарем; опісля Головним Отаманом війск Української Народньої Республики в повстанню проти гетьмана Скоропадського і членом Директорії; потім, після уступлення Винниченка президентом Директорії, в кінці, після камянецької катастрофи в осени 1919, зєдинив у своїй особі всю владу Директорії.

І Грушевського і Винниченка і Петлюру винесла на верх не припадкова хвиля революції. Розуміється, в кождім народі є більше визначних людий і чим більше розвинений нарід, тим таких людий більше. Український нарід має також не тільки Грушевського, Винничинка й Петлюру (було би дуже сумно, як би тільки мав їх трьох!), — і чи-мало є инших, що могли були заняти їх місця. Очевидно, можна спорити про те, чи ті три були на своїх місцях і чи инші на тих місцях не були би ліпші. З того погляду все можна говорити про припадок, який з великого числа виносить на верх кількох.

Одначе все треба тямити, що і Грушевський і Винниченко і Петлюра були діяльністю всего свого життя органічно звязані з українською справою, що кождий з них поклав заслуги для української справи. **Грушевський** — як найбільший сучасний історик і визначний громадський діяч; **Винниченко** — як найбільший сучасний письменник і визначний член української соціяльно-демократичної партії, який особисто брав участь в орґанізації революційної боротьби проти царизму, не один раз попадав у тюрму, тікав з неї і знов робив своє діло, доки знов не попав у тюрму; **Петлюра** — як публіцист і один з визначнійших членів української соціяльно-демократичної партії.

І тому те, що українська революція винесла їх на верх, не було припадком, тільки наслідком усеї їх попередньої діяльности.

Дотеперішні невдачі будови української держави спричинили, що ні одному з тих трьох не довелося виповнити як слід свою задачу і зійти з свого місця природним способом, таким, яким міняються люди на найвисших державних місцях в республиканських державах, де воля народу, виявлена виборами, одних громадян поклакає на найвисші місця в державі, а другим каже вертати знов у ряди громадян.

Діяльність Грушевського як президента Української Центральної Ради перервав насильно замах Скоропадського, виконаний під протекцією Німців і Австрійців.

Винниченко швидко уступив зі становища президента Директорії.

Петлюра, хоч і доси зєднює в своїй особі всю владу Директорії, одначе його траґедія це тільки в тім, що та влада не могла вдержатися на українській землі, але також, може ще більше, в тім, що в самім українськім громадянстві тільки одна часть признає ту владу.

Як при успіхах величається перше всего людий, які стоять на перших місцях, так при невдачах перше всего проти них звертається критика. Тому не дивниця, що на голови Грушевського, Винниченка і Петлюри сиплються важкі закиди з приводу невдач, які потерпіла будова української держави.

Одначе як у славленню, так і в закидах повинна бути міра. Бо історію народу не творять самі одиниці, хочби й найвизначнійші, — її творить цілий нарід. В кождім успіху є заслуга не тільки найвисше поставленої особи чи осіб, але є часть заслуги навіть найпростійшої і найневизначнійшої одиниці. Так само — в кождій невдачі.

На жаль це все є та міра в тих, що славлять або критикують (иноді замість критики знеславляють) наших визначних людий.

Недавно варшавська „Українська Трибуна" помістила була статтю з прославлення Петлюри. Представлено його там, як одиноку ясну постать в історії будови української держави, як якусь надземну істоту, до якої молиться, дожидаючи від неї і тільки від неї спасення, весь український нарід.

Як відомо, московські большевики, щоби обезславити й обезцінити той український рух, який звертається проти них, називають його „петлюрівщиною". Се, мовляв, не рух цілого українського народу, а горстки прибічників Петлюри. Автор славословія Петлюрі вхопився й за се як за доказ, який Петлюра славний: цілий рух українського народу проти панування московських большевиків йде під іменем Петлюри.

Та авторови не досить славити Петлюру. Для більшого прославлення Петлюри він ще мусить кинути каменем у Грушевського й Винниченка. Були, мовляв, колись Грушевський і Винниченко, але тепер вони — мерці, нарід їх не знає і не хоче знати, він молиться тільки до Петлюри.

Се не тільки в сій одній статті знаходимо таке славословіє Петлюрі. Проходить воно червоною ниткою через цілу „Українську Трибуну". Коли їй вірити, то весь український нарід на Великій Україні тільки від одного Петлюри жде спасення, тільки його приходу дожидає, тільки його імя має на устах.

Таке славословіє було би ще зрозуміле в устах монархістів, тай то не новочасного англійського типу, а монархістів російських, австрійських та німецьких, — але в устах республиканців робить воно прикре враженне. Адже Петлюра не є навіть волею українського народу вибраний президентом Української Народньої Республики, тільки нещасливі обставини склалися так, що він репрезентує владу Української Народньої Республики.

Рівночасно берлінське „Українське Слово", орган ґрупи гетьмана Скоропадського, яка змагає до **монархії** під назвою гетьманщини, містить „політичний некрольоґ" Петлюрі. Тут знов Петлюру зачисляється до „політичних мерців" і сиплеться на його „політичну могилу" важке, дуже важке камінне.

За те запевняє „Українське Слово" при кождій нагоді, що тільки гетьман Скоропадський може збудувати українську державу. Тільки за його гетьманування українська держава дійсно істнувала і тільки тоді можна буде її збудувати, коли вся Україна поклониться політичному розумови тої ґрупи, яка тепер стоїть коло Скоропадського.

Коли вірити „Українському Слову", то весь український нарід згадує часи гетьманування Скоропадського (часи, коли національно свідома інтеліґенція сиділа по тюрмах, а на українське селянство йшли карні експедиції, які люто розправлялися з селянами за те, що ті на основі законів Української Центральної Ради забрали були панську землю!) як утрачений рай і тільки жде, щоб той утрачений рай вернувся.

За те запевняє „Українське Слово", що про Петлюру нарід або нічого не знає, або, де знає, там його проклинає.

Та є ще другий орган українських монархістів, віденська „Соборна Україна". Вона висловлює погляди ґрупи, яка висловляє погляди ґрупи, яка ґуртується кругом Василя Вишиваного (Вільгельма Габсбурґа). Ся ґрупа так само рішучо, як і ґрупа Скоропадського, кидає камінне на „політичних мерців": і Грушевського і Винниченка і Петлюру і на всю українську демократичну й соціялістичну інтеліґенцію. За те в реклямуванню единого спасителя України, яким очевидно може бути тільки Василь Вишиваний, дещо скромнійша. Але все таки старається. Так прим. помістила одна московська ґазета статтю, в якій представляє Василя Вишиваного як поважного кандидата на український престол. Сю статтю зараз передрукувала „Соборна Україна", додаючи від себе радісний вигук: Нарешті Москалі починають орієнтуватися в наших відносинах!

Такі „славословія" одним і „політичні некрельоґи" другим українським діячам не є здоровим обявом. Не є се критика, а обезцінюванне і обезсилюванне.

При тім треба ще на одно звернути увагу: З невдач будови української держави користають люди, які до недавна з українським національним рухом не мали нічого спільного і почали звертати на нього увагу тоді, коли успіхнулася їм надія зробити на українстві каріеру.

Коли Грушевський, Винниченко, Петлюра, се українські діячі, яких ціле життє було звязане з українською справою, — то що таке для української справи представляють Скоропадський або Вишиваний? Якби не світова війна, в якій одного Німці й Австрійці зробили гетьманом, а другий був кандидатом на український престол на випадок, якби Німечина й Австро-Угорщина рішали про долю України, — то один з них жив би і вмер би російським ґенералом, а другий австрійським архикнязем. Українська справа остала би була для них, як була до світової війни, — чужа, а то й ворожа.

Грушевський, Винниченко, Петлюра при всіх своїх — завинених чи не завинених — невдачах кість від кости і кров від крови українського народу, його діячі, які, заки революція винесла їх на верх — вложили працю цілого свого попереднього життя в українську справу.

А Скоропадський і Вишиваний — чужі, посторонні люди, ґрачі, які ставлять карту на українську справу, може вдасться виграти.

І дивна річ, що в українських політичних ґрупах (маю на увазі еміґрацію, бо які настрої на Великій Україні, годі знати!) богато більше завзяття в копанню „політичної могили" для Грушевського, Винниченка чи Петлюри, — залежно від політичного становища даної ґрупи, — ніж в обороні української справи від ґрачів, які спекулюють на українській справі.

В часах невдачі звичайна річ — кидати камінням у тих, що стояли на перших місцях.

Та поза заняттєм копання „політичних могил" нашим найвизначнійшим громадянам забувають звернути увагу на те, що Україна в будуванню своєї державности зустрілася з непримиримою ворожнечею Москви і Польщі і з неприхильністю побідних держав антанти. Коли взяти під увагу сі зовнішні відносини, то вина наших передових людий за невдачі в кождім разі дуже значно зменшиться.

Не маємо за богато визначних для української справи дійсно заслужених людий, щоб кождому, якого діяльність не подобається противній політичній ґрупі, зараз сипати „політичну могилу".

Радше треба бажати, щоб настали такі відносини, щоб кождий з нас міг на українській землі працювати для України. Придадуться вони Україні. Їх дотеперішня праця для України каже сподіватися, що вони зуміють працювати не тільки на найвисших місцях, але також як звичайні громадяни, — як працювали десятки років перед тим.

Тай і на найвисші місця в державі не маємо людий за богато, щоби кождого, хто вже був на тім місци, класти зараз у „політичну могилу". В республиканських державах ті самі люди по кілька разів вертають на найвисші місця, коли їх заслуги такі, що воля народу їх покличе.

• • •

Маючи на увазі, що ті політичні славословія і політичні некрольоґи, які наповняють українську пресу на еміґрації, доходять і до Вас, американські Браття, — вважав я за потрібне написати отсю статтю. Може вона причиниться до того, що Ви оцінювати-мете справу розважнійше, так, як її слід оцінювати: Говорячи про помилки, не забувати про заслуги. І не бачити спасителів у пройдисвітах тому, що наші заслужені діячі потерпіли невдачі.

Гайдельберґ, 27. грудня 1921.

Др. Михайло Лозинський.

ЛЕСЯ УКРАЇНКА.

ДОСВІТНІ ОГНІ.

Ніч темна людий всіх потомлених скрила
Під чорні, широкії крила.
Погасли вечірниі огні,
Усі спочивають у сні.
Всіх владарка ніч покорила.

Хто спить, хто не спить, — покорись темній.
Щасливий, хто сни має милі!
Від мене сон милий тіка...
Навколо тємнота тяжка,
Навколо все спить, як в могилі

Розкинула темная ніч свої чари,
Налинули сни, мов ті хмари,
Мов чорнії хмари страшні.
І сняться мені все дивні
Привиддя, непевнії чвари.

Привиддя лихі мені душу гнітили,
Повстати-ж не мала я сили...
Зненацька проміння ясне
Од сну пробудило мене, —
Досвітні огні засвітили!

Досвітні огні переможнні, урочі
Прорізали темряву ночі,
Ще соняшні промінї сплять, —
Досвітні огні вже горять,
То світять їх люди робочі.

Вставай, хто живий, в кого думка повстала!
Година для праці настала!
Не бійся досвітньої мгли, —
Досвітній огонь запали,
Коли ще зоря не заграла.

З віконечок ллється стяга та просвітла, —
Одрадість у серці розквітла.
Огні золотії мигтять,
Одважним промінням зорять.
Мов кличуть: До праці! до світла!

ПРОФЕСОР ДР. СТЕПАН РУДНИЦЬКИЙ ПОШУКУЄ НАКЛАДЦІВ НА СВОЇ ПРАЦІ.

Пошукую накладців на дуже важні й потрібні кождому свідомому Українцеви видавництва:

1. Велика антропогеоґрафічна стінна карта України, 28 м. довга, 18 м. широка. (Етноґрафічні й політичні границі, всі важніщі місцевости, зелізничі бити, водяні шляхи; продукція: хліборобська, скотарська, мінеральна, промислова ріжних галузий і т. д.). Ся мапа потрібна у всякій шкільній клясі, бюрі, товаристві, читальні і т. і.

2. Ілюстрована ґеоґрафія України. 400 до 500 сторін друку, богато малюнків і мап. Описанне всіх земель України, — природи і людий. Новообчислені статистичні дати: демоґрафічні, соціяльні, економічні й т. і. Конечна підручна книжка для кождого українського громадянина і діяча.

Рефлектантів прошу зголошуватись на адресу: Prof. Dr. Stepan Rudnitsky, Wien, I., Moelkerbastei 10, Forschungsinstitut fuer Osten und Orient.

FOR UKRAINIAN STUDENTS.

New University is Ceremoniously Opened in Prague.

A university for the Ukrainians who, on account of the conditions existing in their own country, found refuge in Czechoslovakia, was recently established at Prague. The solemn inauguration of the Collegium of professors of the new university was held in the Institute for Natural Research, which is attached to the Czech University. The Czechoslovak Foreign Ministry, the Ministries of Education and Commerce, the Czech Academy of Arts and Science of the City of Prague and the Czech University were all represented at this significant ceremony.

The Rector of the new Ukrainian University is Professor Dr. Kolessa, who delivered an interesting inaugural address concerning the relations of both these peoples in the past and in the present. In his speech he pointed out that friendly intercourse between the Czech and Ukrainian peoples has continued through long centuries. As far back as the fifteenth century there existed in Prague an institute for Ukrainian youths, which was connected with the Prague University. Dr. Kolessa thanked President Masaryk and the Czechoslovak Government, as well as the City of Prague, for hteir help and support, which made the accomplishment of this project possible.

The other speakers included the Rector of the Czech University, Professor Dr. Nemec, who wished the best of success to the new university, and representatives of the Czech, Bulgarian, White Russia, Jugoslav, Carpatho-Russian, Circassian, Georgian and Ukrainian students. Czechoslovak and Ukrainian national anthems were sung as a fitting conclusnon to the ceremony.

There are over 21,000 students in the Prague University and Polytechnic High School studying law, medicine, electrical engineering, chemistry, commercial science, architecture, agriculture, philosoph, literature, history, &c. Many of them are from Jugoslavia, Bulgaria and a large percentage are refugees from Russia, who have chosen Prague because the universities of their own country are either closed or lacking personnel, so they turned to Czechoslovakia as the one liberal-minded country where they may study tranquilly and also be able to earn at least a part of their livelihood. At the Students' Hotel near the university there is a large reading room, refreshments and recreation room, besides othe necessary offices. A good square meal is provided for any student who is able to pay the very modest rate charged.

СТАРОКРАЄВІ ПОСМЕРТНІ ВІСТИ.

Юліян Мандичевський, парох в Кутківцях, в Тернопільщині, помер дня 10. грудня 1921 р. в 79 році життя в Сокалі, в домі свойого сина Евгена, директора учительського семинара. Два дні перед тим померла також в Сокалі і жінка покійного Францішка з дому Штіґерів у 77 році життя.

ДОПИСИ

МАНЧЕСТЕР, Н. Г.

Жертви для Січових Стрільців.

На поміч Українським Січовим Стрільцям у Чехо-Словаччині зложили жертви отсі особи: Український Клюб $5.00; П. Стецкович $2.00; Л. Сисин, С. Павлюх, І. Квасніцький, Й. Харко, Р. Петричкович, Н. Мартиняк, Н. Плечій, М. Томіцький, Пазя Фаберська, В. Романець, М. Бохонок, Т. Голембовський, В. Петричкович, Т. Петрик, П. Кухар, Й. Марчак, Г. Максимич, Г. Гула, Т. Кіхтан, В. Сенидяк, В. Кухар, Н. Томіцький, М. Кіт, В. Петрів, Г. Лучкевич, Т. Заміщак і М. Фельдман по $1,00; А. Баран, О. Буцяк, І. Струса, М. Пейко, Ю. Датків, В. Явірський і І. Петричкович по 50 цнт.; М. Мачалаба 30 цнт.; В. Качмарський і Т. Янковський по 25 цнт.; дрібними датками $12.65. — Разом $36.95.

Збірку будемо вести дальше і просимо весь загал до складання жертв.

Хто слідує?

ЗА УКР. НАР. КОМІТЕТ:
о. Й. Ганяк, предс.
Мих. Томіцький, кас.
Лесьо Сисин, секр.

—o—

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

Просьба до Українців з села Піддубці, пов. Рава руська.

На руки підписаних прийшло зі старого краю отсе письмо:

Піддубці, 3. падолиста 1921.

До всіх наших Братів і Сестер, уроджених в селі Піддубцях, перебуваючих в Америці.

Ми, Ваші батьки, матери, браття і сестри, знакомі та сусіди, одним словом усі мешканці села Піддубців, звертаємося до Вас, наші дорогі Браття і Сестри, та хочемо поділитися з Вами нашим горем, яке ми вже пережили і яке ще тепер переживаємо.

Час шістьлітної світової війни дався нам страшно в знаки. Наше село, Браття і Сестри, як самі знаєте, лежить при зелізній дорозі та при битім гостинци, куди переходили незчислимі війска всякого рода і всяких держав через повних шість літ. Тому то наше село було найбільше зі всіх околичних сіл виставлене на всякі нещастя і наджиття зі сторони переходячих через наше село війск. Наше село зістало знищене не тільки через операції воєнні, через розстрільні лінії, які мали місце не лише поза селом, але навіть у самім селі, але також через ріжні реквізиції австрійських, німецьких, російських а наконець польських війск.

Богато уплине води в нашій річці Солокії, заки наше село прийде до того стану, в якім воно було в 1914 р., перед війною. Однак одним з найбільших нещасть, яке повинно нам усім лежати на серци та всіх нас інтересувати, се нещасте, яке діткнуло нашу церкву в 1915 році, при відвороті російських війск з нашої нещасної Галичини. Тоді то німецькі гарматні стрільна, переслідуючи війска російські, ушкодили нашу церкву в двох місцях: з полудневої та зі західної сторони, як се видно на фотографії, яку рівнож посилаємо Вам, аби і Ви там в далекій стороні на чужині могли подивитися, як зістало ушкоджене наше спільне добро, на котре складалися наші батьки, діди та прадіди сотки літ.

Вже шестий рік минає, а стан ушкодження нашої церкви є тойсамий, який був 1915 р. по відвороті російських війск, а може навіть гірший, бо під впливом ділання воздуха ціла церква улягає знищенню. Тому то ми всі, парохіяни села Піддубців, постановили всякими силами не допустити до дальшого зіпсуття і приступили до відбудови, зглядно до зреставрования нашої церкви. Деякі кроки ми вже поробили, однак видатки, які з тим усім вяжуться, є застрашаючі. Правда, що жертви зі села пливуть обильні, однак то все ще замало.

Руки по милостиню витягали ми, де тільки могли, навіть до польського уряду у Варшаві, однак всюди відправлено нас з нічим. Тому звертаємося до Вас, наші найдорозші Браття і Сестри, яко найблизших нам по серце, та просимо Вас, о скільки се можливе, прийти нам до помочі. Ваші, хоч би найменьші лепти будуть для нас великою підмогою та заохотою до докінчення так великого та достойного діла.

Що більше, Братя і Сестри! В послідним часі удалося нам відкрити нашу читальню „Просвіти". Рух просвітний починає в нашім селі розвиватись і дається видіти велике заінтересовання до читальні. Однак і на тім поли ми зістали знищені через війну. Всякий інвентар читальняний зістав знищений, так що прийти до нового приходиться нам з великими трудностями. Вправді членів до читальні вписалося велике число, однак такі мінімальні членські вкладки, як 100 марок польських, не вистарчають іще до покриття всяких видатків та до закупна деяких найпотрібнійших книжочок до читальні. Мусите знати, Братя і Сестри, що читальня стоїть на сторожи нашого просвітного і культурного життя серед теперішних невідрадних відносин, які тепер панують у нас, в Східній Галичині. Тому застановіться, Браття і Сестри, глибше над сею справою і прийдіть по можности нашій читальні „Просвіти" в Піддубцях з помочию, щоби ми могли розпочате діло продовжати дальше, для добра і слави нашого українського народу.

Всякі добровільні датки, хоч би найменьші, як на церкву так і на читальню, просимо слати на руки нашого голови читальні „Просвіти", **Алексія Бурди в Піддубцях, п. Угнів, повіт Рава руська.**

За комітет церковний: Гриць Боднарчук, Василь Зінько, Семен Макух (печать); **за уряд громадський:** Гриць Боднарчук, війт (печать); **за виділ читальні „Просвіти":** Алексій Бурда, голова, А. Журавецький, секретар (печать). — Наведені причини є правдиві. О узглядненне нашої просьби упрашається, як також о агітацію між людьми доброї волі гр.-кат. обряду. **За гр.-кат. уряд парохіяльний:** о. Володимир Папп, парох.

На наведені в тім листі цілі зібрано доси $62. Дальші жертви проситься висилати на адресу: **Sam Mysak, 54 Stagg St., Jersey City, N. J.**

Всім жертводавцям складається на сім місци щиру подяку.

ЗА КОМІТЕТ:
Яків Щигол з Ню Йорку, Н. Й.; **Григорій Мисак** з Перт Амбой, Н. Дж.; **Семко Мисак** з Джерзи Сіти, Н. Дж.

—o—

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Звіт з нарад відпоручників сітізенських товариств та українських організацій, які скликала „Ліга американських сітізенів українського походження та бувших жовнірів американської армії" на день 10. січня 1922 р., а які відбулися в домі Укр. Горожан, 822 Норт Френклін ул., у Філядельфії, Па.

На сі збори явилося понад 30 відпоручників з ріжних місцевих та позамісцевих організацій. З центральних організацій українських були заступлені: „Народна Поміч" з Пітсбурга п. Вас. Шабатурою, який рівночасно заступав також і горожанське товариство; „Згода Братств" з Олифант, Па., о. Мих. Ґурянським; з „Укр. Нар. Союза" з Джерзи Сіти, Н. Дж., одержано перед розпочаттєм зборів від предсідателя телефонічне повідомленне, що через відбуваючуся контролю не може ніхто з урядників на збори явитись; з українських дієцезий була заступлена тільки українська православна дієцезія о. Вол. Каськовом. Сам адміністратор сеї дієцезії, о. др. Копачук, прибути не міг, як освідчає в надісланім листі, бо під пору перебуває в Шікаґо, однак заявляє, що він є душею з нашим товариством, яке веде дійсно щиро визвольну роботу.

Крім того були заступлені слідуючі місцевости: Мекеду, Па., п. Іваном Шквіром; Ню Йорк п. Ст. Дембіцьким; Пітсбурґ п. В. Шабатурою, Вілмінґтон, Дел., пп. Петром Сасом, Мих. Заячківським і Мих. Кучапським; Алентавн, Па., п. Гр. Пипюком; Сентралія, Па., Ів. Чепою; Картерет, Н. Дж., п. Вас. Каськовом; Нюарк, Н. Дж., п. Василем Калушкою; Джерзи Сіти, Н. Дж., п. Ник. Левицьким; Трентон, Н. Дж., о. Волод. Каськовом; Олифант, Па., о. Мих. Ґурянським. Решта відпоручників була від місцевих товариств.

До перепровадження нарад вибрано п. Теодора Грицея яко предсідателя, а п. Андрія Шостака та п. Мих. Рибака яко секретарів.

Яко першу точку порядку дневного взято під обради звіт місцевого уряду Ліґи у Філядельфії, яке здавав п. предсідатель Теодор Грицей. У своїм звіті він представив усю працю Ліґи від її заснования. Між иншим секретар А Шостак відчитав, що слідує: В послідним часі Ліґа вислала частинно від себе, а частинно в імени своїм і тих товариств, які з Ліґою симпатизують, протести та меморіяли до отсих чинників: до президента Злучених Держав меморіял з понад 3.000 підписами, до секретаря заграничних справ Гюза меморіял також з около 3.000 підписів, до амбасадора Анґлії у Вашінґтоні меморіял з понад 3.000 підписами, до амбасадора Франції у Вашінґтоні меморіял з понад 2.000 підписів, до японського амбасадора у Вашінґтоні меморіял з понад 2.000 підписів, до Ліґи Націй у Женеві меморіял з понад 4.000 підписів, до Найвисшої Ради амбасадорів в Кан у Франції меморіял з 14.000 підписів, до конґресу Злучених Держав через конґресмена Ґреґема меморіял з поверх 14.000 підписів, та крім того долучено підписи ріжних організацій, товариств, братств і парохій, які репрезентували понад 60.000 Українців. До тих усіх меморіялів долучено також відповідні письма, заосмотрені підписами предсідателя, секретаря та печаткою Ліґи.

Крім того вислано слідуючі телеграми: Ліґа від себе телеграму до Найвисшої Ради в Парижі; Ліґа на припорученнє громади в Савт Філядельфії телеграму до амбасадора американського в Анґлії, п. Гарвея, до Франції; Ліґа на припорученнє „Укр. Горожан" при ул. Френклін телеграму до Ллойда Джорджа, президента міністрів Анґлії, до Франції. Вислано також до амбасадора американського Гарвея книжку, „Memorial to the Congress of the U. S." з документами, а також книжку, видану нюйорським комітетом „For Whose Pleasure Shall They Die?" з відповідним письмом. Розіслано уже також сі дві книжки до всіх членів комісій заграничних справ конґресу у Вашінґтоні з відповідними письмами. Книжки ті будуть розіслані всім конґресменам, сенаторам, заграничним послам, ґовернорам, редакціям англійським, а також правительствам заграничним. Книжок тих ми надрукували понад півтора тисячі. В книжці сій міститься меморіял, коротка історія американських Українців і стаття Двайта Ловрея, нашого правного дорадника.

Сей звіт присутні приняли до відома.

По звіті предсідателя слідував звіт фінансовий по день 31. грудня 1921, який відчитав п. Михайло Рибак, яко фінансовий секретар.

Приходу було:

З членських вкладок $41.25; жертва тов. Амер. Горожан у Філядельфії, Па., $50.00; жертва орґ. „Провидіннє" $50.00; збірка в церкві у Філядельфії $11.62; збірка на вічу у Філядельфії на „Тенксгівінг Дей" $88.02; жертва від Ст. Вільчинського $1.00. Надіслали: з Арнолд, Па., $4.25; з Нюарку, Н. Дж., $5.00; з Джерзи Сіти, Н. Дж., $10.00; з Мекеду, Па., $10.00; з Карнеґі, Па., $20.00; з Мікізракс, Па., $10.00; з Юнґставн, О., $10.00; з Бруклин, Н. Й., $10.00; з Вашінґтону, Д. К., Н. Н. $10.00. Датки на мітінґу Ліґи у Філядельфії $42.00; з Манчестер, Н. Г., $10.00; з Сентралія, Па., $10.00. — Разом $393.14.

Розходів було:

Почтові видатки $24.68; друки $93.11; видатки віча, яке устроено на „Тексґівінґ Дей", $75.57; дрібні видатки $3.00; заплачено адв. Ловреєви $170.00; кошти подорожи предсідателя до Вашінґтону $126.56; напись на параду у Філядельфії $5.00; телеграми місцеві і заграничні та телефони $25.00; зворот видатків секр. Шостака $5.75; поїздка предсідателя до Ню Йорку $8.00; за оголошення в „Свободі" $4.85; за оголошеня в „Америці" $3.00. — Разом $544.57.

Сей звіт присутні приняли до відома.

Опісля вивязалася дискусія загальна, в якій забирали голос ріжні відпоручники.

Також була порушена квестія, длячого уряд не оголошує відозв та покликів стало в українських часописях. Урядники заявили, що годі висилати до всіх часописий поклики, бо часописи не радо наші справи поміщують. (Сей закид не може відноситися до „Свободи" — Ред.). Супроти того ухвалено удатися листовно до отсих українських часописий з просьбою, аби вони поміщували про наші справи: „Свободи", „Америки", „Народного Слова", „Дніпра" та „Нового Життя", а також просити їх о відповідь, чи будуть поміщувати, аби надармо не тратити часу на писанне до них на будуче.

По сім слідував реферат правного дорадника, п. Двайта Ловрея. В своїм рефераті він представив усі наші заходи для виєднання нашоо послухання в сенаті та в конґресі Злучених Держав. В сенаті справа була би помагоджена скорше, як би не недуга сенатора Пенроза, який був референтом нашої справи, та, на жаль, Пенроз помер і супроти того ми справу перенесли перед конґрес, однак ми не занехали і сенату. До сенату ми дальше будемо пукати. Сказав він також, що навязав уже зносини з деякими визначними особами в нашій справі в Ню Йорку та що наша справа є на добрій дорозі.

Реферат його зібрані приняли також з одушевленнєм до відома.

Остаточно вивязалася дискусія над депутацією, яка має в короткім часі удатись до Вашінґтону, та над її речниками. Ухвалено вибирати за речників такі особи, які говорять добре анґлійською мовою, знають добре обставини старого краю та історію українську. Ухвалено віднестися до слідуючих осіб: Митрополита Андрія Шептицького, ред. Ревюка, о. Понятишина, о. д-ра Копачука, С. Ядловського, М. Січинського, адвоката Геміля, бувшого судії Соливана, Івана Гундяка, д-ра Гриневецького, д-ра Сіменовича, Івана Шквіра, М. Даргомграя, о. Ф. Тарнавського, І. Ардана і о. Н. Струтинського. Крім того ухвалено удатися листовно до всіх центральних організацій у Злучених Державах, як світських так і церковних, аби вони вислали також своїх відпоручників.

По сім ухвалено, що визнається уряд філядельфійської Ліґи яко тимчасовий центральний уряд, якого розпорядженням повинні і мають підчинятись усі, вже зорґанізовані і маючіся зорґанізувати Ліґи чи горожанські товариства, аж до часу загального зїзду. Зїзд має відбутись у Вашінґтоні тоді, як буде скликана депутація до Вашінґтону. До тих сітізенських товариств, які не були на сих нарадах заступлені, мається виготовити відозву, чи вони на сю ухвалу годяться, а також долучити відповідну декларацію, яку мають місцеві уряди підписати. На сій відозві мають бути підписані: В. Шабатура, о. Вол. Каськів, Ст. Дембіцький, Ник. Левицький, Ів. Чепа, Гр. Пипюк, Вас. Каськів, Вас. Калушка, о. М. Ґурянський та Іван Шквір, а також урядники філядельфійські.

Ухвалено на внесенне о. Вол. Каськова й о. Ол. Пристая, яке він надіслав листовно, аби зробити збірку народної праці всіх Ліґ та горожанських товариств в цілих Злучених Державах та проголосити сю працю в українських часописях. Розходиться тут о се, аби ми мали рекорд, кілько внесено протестів, до кого їх внесено і взагалі, аби мати контролю, де і як іде народна робота. Такий звіт надіслав уже о. Ол. Пристай з Карнеґі, Па., який зістав відчитаний на зборах.

Ухвалено також, аби вислати до Вашінґтону пять людий до пікетовання польського посольства.

Ухвалено вислати книжку, яку тепер видано, до всіх відпоручників та Ліґ і горожанських товариств.

Зложили датки на ціль Ліґи: Григ. Пипюк з алентавнської Ліґи $10.00; Вас. Шабатура з Пітсбурґ, Па., і о. Вол. Каськів з Трентон, Н. Дж., по $5.

Опісля предсідатель замкнув збори подякою зібраним за їх численну участь та повагу в нарадах сих історичних зборів.

По відспіванню гимну „Не пора" учасники розійшлися.

Філядельфія, Па., 10. січня 1922.

(Печать).

Андрій Шостак,
Михайло Рибак,
секретарі.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

З приводу українського бенефісового концерту.

В день американського Нового Року, себто 1-го січня, 1922, відбувся в Українськім Народнім Домі в Ню Йорку концерт на мій дохід, уладжений заходом злучених нюйорських українських товариств.

Щирі зусилля Комітету увінчались повним успіхом. Комітет творили: п-ні Т. Бемкова, п-на Юлія Шевчуківна, п. Юрій Андрейко і п. Я. Корнат.

Їм якраз завдячую, що концерт випав як слід і за їх невсипущу і щиру працю на сім місци складаю найсердечнійшу подяку.

Драматична трупа Українсько-Руського Театру своєю одноактовою штучкою „Сватанне на вечерницях" з самого вже початку концерту настроїла всіх присутних весело та вельми радісно. Українсько-Руський Театр своєю грою викликує все серед української публики повне вдоволенне та незвичайний ентузіязм, тому ніщо дивного, що Театр здобув собі вже неабияку славу та придбав собі повне признанне серед української громади в Ню Йорку та околиці.

Свою популярність і добре імя завдячує Українсько-Руський Театр головно совісній та щирій праці п.п. В. Карповича та І. Ґрунвальда яко режисерів театру та і його визначнійших акторів та акторок як: п-ні Т. Бемкової, п-ни Ю. Шевчуківни, п-ні А. Ґрунвальдової (А. Мельниченко) п. В. Карповича, п. Ґрунвальда, п. С. Бемка, п. С. Воробева та других. Знамените режісерованнє, щирий гумор, перенятте грою, велика і совісна праця у вивчуванню роль, а головно сценічні здібности всіх членів театру та гармонія в співділанню се услівя, на котрих спочиває Українсько-Руський Театр. Коли зазначу ще, що майже всі актори (акторки) сього театру се любителі (в день заняті нераз тяжкою працею) а не заводові артисти, то зрозуміємо доперва тоді, що велике одушевленнє, незвичайне вдоволеннє, яке панує серед присутних, та горяче признаннє, яке висказує публика бурею оплесків підчас кождої вистави театру, — се вповні заслужена нагорода за їх працю.

Безперечно, дуже милу та солідну поміч має театр в своїй власній орхестрі, яка знаходиться під умілим та щирим доглядом молоденького її провідника п. Романа Кузьми.

За участь драматичної трупи згаданого Українсько-Руського Театру та його орхестри на моїм концерті я незвичайно вдячний.

Мило мені висказати велику вдячність, яку відчуваю для всіх учасників концерту. Іменно: панні Марії Корінь за її милозвучні та гарні сопранові соля; панні Юлії Бемко, молоденькій українській скрипачці за її повну чувства гру на скрипці, панні Емілії Корнат сопран) і пану Володимирови Лавришкови (тенор) за їх предгарні дуети; квартетови, а то пані Е. Корнатовій (сопран), пані Ольшевській (контральт), п. В. Лавришкови (тенор) та п. В. Яремі (бас) за їх пречудну пісню „В гаю зеленім"; за вельми симпатичну гру на пяні (дует), яку виконали п-на Ольга Куликівна і п-на Йоанна Скубівна; за красну та живу гру балалайкового трія — на сім місци складаю сердечну та щиру подяку.

Зовсім справедливо буде, коли згадаю тут про молоденьку і талановиту українську пяністку панну Віру Стеткевич, котрої акомпаніямент до моїх сольових пісень (а також до пісень панни М. Корінь) був вповні умілий і симпатичний. Її акомпаніямент, націкований ніжностю, смілостю та добрим зрозуміннєм музичного змісту, богато причинився до мого особистого успіху на сім концерті. В її грі (акомпаніяменті) вже нині завважати можна велику зміну на лучше та що її концепція інтерпретації обіймає щораз то ширші круги життя. За її щирі артистичні зусилля нехай мої слова вдячности будуть їй нагородою та заохотою до дальшої невсипущої праці.

Щоби згаданий концерт випав добре, треба було неабияких трудів і то ще нині, коли застій та недомаганнє суспільного життя так ярко зазначуються. Тут якраз місце пояснити, що львину часть всіх зусиль і трудів коло уладження концерту приняла на себе добровільно пані Т. Бемкова, котра була і душею всього, що лише відносилось до концерту, і п-на Юлія Шевчуківна, котра знову цілим серцем доглядала всього, що лише могло принести успіх в концерті, і пан Юрій Андрейко, так би сказать, права рука Комітету, котрий своїми щирими змаганнями подбав, щоби праця сього Комітету не була марна.

Їм всім велике та сердечне спасибі. Хай мені буде вільно висказати глубоку вдячність також Впр. Отцю Канонікови Н. Підгорецькому, Всч. о. Ад. Улицькому, пані Угорчакові та Вп. Др. С. Демидчукови за їх тихе, однак щире співділанне на мою користь.

Чуюсь теж дуже зобовязаним для Хвального Заряду Українського Народнього Дому за його прихильність, яку виявив при винайменню галі Народнього Дому на мій концерт.

Та при кінці я щиро-сердечно вдячний всім тим Дорогим Землякам, котрі чимнебудь прихинились до загального успіху згаданого концерту. Успіх мого концерту (або також успіх недавнього концерту в честь Івана Франка з метою допомогти українським студентам в Европі) се не буденне явище в українськім життю на чужині. Громадна участь української нюйорської кольонії на згаданих концертах (щоби помогти одиницям, котрих гнобить життє жорстоко а неповинно) се прояви добрих гуманних почувань і рідких прикмет характеру, які воскресають в українськім народі та будять його до нового і великого життя.

Вдібувшіся два концерти (а зокрема мій концерт) яко суспільна подія вказує, що для доброго діла (щоб допомогти тому, котрий з цілого серця й душі бажає, аби українська пісня залунала по всіх усюдах, де тільки живуть люди; щоб ся пісня причинилась до здобуття доброї слави українському народови), — Ви всі, дорогі Земляки, зійшлись на концерт та в згоді і милім настрою пережили разом кілька хвиль в духовій злуці.

А чиж не можнаб всім Українцям творити всі і все добрі діла в зєднанню?! Єдність її згода дала-б нашій дорогій, пригнобленій Вітчині таку підпору і силу, що легко вона могла би остоятись проти всілякого ворога та дала би можність свому народови зажити щасливо.

Послідні два концерти (з цілию допомоги підупавшим синам України) яко шляхотне діло української нюйорської громади вказує також, що через відповідне вихованнє нарід український стане взірцем людяности і патріотизму. Слухняність, добра воля, велике серце, карність, солідарність, зазначуються щораз частійше та сильнійше в життю української громади, яка мусить істнувати серед чужих їй обставин і під могучим та ворожим нераз впливом других народів.

Єдність або солідарність, щира любов до своїх земляків або патріотизм, яко незвичайно цінні та рідкі прикмети, зачинають вже розвиватися з глибини української душі та серця і колись зацвітуть і цьвітом чудним своїм будуть манити до себе всі народи світа.

Новий Йорк, 15. січня, 1922.

Михайло Зазуляк.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

ВЕЛИКЕ НАРОДНЕ ВІЧЕ

— відбудеся —

в неділю, 22. січня б. р.

в церковній гали при Сусекс і Ґрін ул. точно о годині 2. пополудни. Це віче скликуєся в дуже важних справах старого краю на котре запрошуеся всіх щирих Українців і Українок з Джерзи Сіти а також і всі товариства, братства і сестрицтва до найчисленнійшої участи щоб вислати одноголосний протест проти наїзників на нашу землю до конференції яка в останне тепер має відбутися в Франції.
14-15 КОМІТЕТ.

ПОЗІР! АНСОНІЯ, ДЕРБИ І СІМОР, КОНН., ПОЗІР!

Заходом тимчасового комітету для несення помочі для потерпівших в Галичині, відбудесь

МАСОВЕ ВІЧЕ

в неділю, дня 22. січня 1922

о 3. годині пополудни в Ліберти гали при ул. Хмельницького ч. 9 в Ансонії, Конн. На це віче запрашаєсь всіх Українців як рівнож всі Братства і Товариства з Ансонії, Дерби і Сімор, Конн. 14-15

ЗА ТИМЧАСОВИЙ КОМІТЕТ:
П. Мазурак, секр.

ПОЗІР! НЮ ЙОРК! ПОЗІР!

Тов. Злучність Родимців устроює перший з ряду **ВЕЛИКИЙ БАЛЬ в суботу, дня 21. січня б. р.** в гали Українського Народного Домі, 216 Іст 6-та ул. в Ню Йорку.

Дорогі Родимці! Коли бажаєте по святах гарно забавитися і при добрій музиці потанцювати, то спішіть а певно непожалуєте. Початок точно о год. 7.30 веч. Вступ тільки 35 цнт. 13-15

За добру забаву ручить Комітет:
Г. Хлистун, Хитрик.

КУПУЙТЕ КНИЖКИ.

Історія культури в оправі	$2.50
Шляхом життя, поезії М. Тарнавського	1.50
Історія Греції та Риму	35
Про землю, сонце і звізди	30
Як кров кружить в нашім тілі і яка нам з цеї користь	30
Серед вічних снігів і ледів	30
Як повстав світ	20
Як люди навчились числити	10
Про світ Божий	40
Червоне марево	40
Криваве поле	25

Замовлення і гроші висилайте на адресу: 14-17

MIZNARODNY BAZAR,
S. W. cor. Franklin & Fairmount Ave.,
PHILADELPHIA, PA.

ХІНСЬКА „ЗОЛОТА КЛІТКА" І ЦІСАРСЬКА РЕСПУБЛИКА.

(Малий фейлетон).

З нагоди вашінґтонської конференції заговорили часописи про Хіни. Як відомо Хіни здобулися в 1911 р. на революцію та не здобулися і до нині на заведення ладу і порядку. Пекін вислав до Вашінґтону своїх представителів, та Пекін має стільки власти над Хінами, що і хінський цісар над хіньскою републикою. Се певно дивно звучить, та в Хінах нині не одно дивне. Хіни проголосилися републикою, в Пекіні сидить в „забороненім місті в золотій клітці" 19 літний цісар; північні Хіни не признають полудневих, поодинокі губернери проводять войну між собою, одним словом найгарнійша анархія в краю. Як каже кореспондент „Кельнише Цайтунг" каса державна хінська є так порожна, що немає чим заплатити сторожа, що стоїть при брамі! І коли недавно міністер фінансів виставив чек для війська а державний банок не хотів гроший виплатити то жовнірська патруля, яка прийшла по гроші, уважала за найвідповіднійше скликати директорів банку і виплатити їм по 25 „цісарських". Дивні „звичаї" мають люди! — Взглядом своїх заграничних представників, Хінці відносяться маловажно; консулі, амбасадори хіньскі займають здавен давна лише пяту рангу. А вже на їх говорення звертаєся дуже малу увагу; нехай, мовляв, говорять;. що се нас обходить, що там десь дієся. Мабуть навчилися Хінці сего від свого цісаря з 18 століття Кієн Люн, який довідавшися про вимордовання 30.000 Хінців на Яві сказав: „Добре їм так, коли вийшли зі свого краю".

1. жовтня м. р. сталася в Пекіні давно нечувана історія. Молодий цісар посварився з цісаревою-материю. Зачалося як звичайно кожда сварка зза дурниці. Є звичай в Хінах, що в день уродин цісаревої матери, яка після старих законів є головою родини, має цілий двір явитися і зложити ґратуляції. До сеї надворної братії належав і лікар теперішного цісаря; а що лікар не хотів на тій параді ховзатися голими колінами по зимних камінних плитах, то цісарева-мати зажадала єго видалення поза мури „забороненого міста", в котрім вона панує „в золотій клітці" не як всемогуча а як нічо не могуча голова родини. Цісар на се незгодився. Кажуть, що такого нещастя єще в хінській історії не було. Тож батько і властива, рідна мати цісаря пішли перепрошувати цісареву-матір, бувшу трету жінку померcшого цісаря, а теперішну голову родини. Молодий цісар, що від свого англійського учителя почув неодно про свободу думки і слова, пішов рад не рад зі своїми родичами також на „авдієнцію" до ображеної цісаревої-матери, яка побачивши невдячного цісаря, чи прибраного сина, обернулася кілька разів довкола і заткала ніс хусткою, що по хіньски значилоби, що вона дуже „не добра". На се цісар наговорив еї цілу купу не цісарських компліментів і вийшов показуючи цісаревій-матери свої цісарські плечі твердячи притім, що голова родини є він а цісарева-мати може єго десь... Тоді рідна мати цісаря просила цісареву-матір о вибачення, та ціла просьба скінчилася тим, що рідна мати цісаря вернула з „авдієнції" з плачем і подрапаною головою а вечером зробила собі з розпуки кінець тобто „гаракірі". Цісарева-мати заборонила цісареви подивитися в останнє на свою рідну маму. І сталося знов нечуване. Цісар в жалібній, білій одежи покинув мури „забороненого міста" і поспішив до трумни своєї рідної матери. Так зломив він і приреченя, які в его імени були колись зложені перед републикою. Хінці простять єму се. Що дальше дієся в „золотій клітці". се мало хто знає. Певним тільки є, що в Хінах довго єще ладу не буде і що хінські представителі в Вашінґтоні хотяй і протестують і грозять відїздом і т. д. то мусять слухати других, коли самі не уміють панувати.

Юрко.

БОРОТЬБА В ПОЛЬСЬКОМУ ЛЮДОВОМУ ТАБОРІ

Одноцілий колись людовий польський табор в Галичині розпався і поодинокі партії ведуть завзяту і безпощадну боротьбу між собою. Початок польському людовому рухови в Галичині дав незвичайно рухливий і спосібний організатор ксьонда Стояловскі. Та скоро повстали і инші організації, як „Звйонзек хлопскі" кс. Шпондра і д-ра Далеляка та „Строннтство лудове" під проводом Яна Стапіньского і Якова Бойка. Коли обі перші організації упали, одиноким репрезентантом польських селян було „Строннтство лудове". Та й тут наступив розкіл. Міліонер Длугош, амбітний Вітос і демагоґ аґітатор Домбскі утворюють нове людове сторонництво з органом „Пяст". До них переходить і старий сентиментальний Бойко. І тут починається між „Пшияцєль-ом Луду" Стапіньского і „Пяст-ом" Вітоса завзята боротьба що треває до тепер. В цій справі забирає голос посол ланьцуцької землі Собек в „Пяст-і" і закликує обі фракції до згоди. Він пригадує, які фатальні наслідки має цего роду боротьба, де одного дня побито Стапіньского на вічу, а другого дня Домбского, так, що цей довший час мусів лежати в ліжку.

НАСЕЛЕННЄ „ПОЛЬЩІ".

Польський головний статистичний уряд оголосив у пресі тимчасовий звіт про перепис, 30. вересня, 1921. в Польщі і в нападених нею краях. Загальна скількість людности була така:

Варшава — 931.176 душ; Варшавське „воєводство" — 2,111.165; Лодзінське — 2,256.655; Келецьке — 2,537,127; Люблинське — 2.090.040; Білостоцьке — 1,295.086; Новоградське — 1,296.417; Поліське — 865.035; Волинське — 1,501.511; Познанське — 1,970.822; Поморське — 914.461; Краківське — 1,086.055; Львівське — 2.724.328; Станиславівське — 1,334.630; Тернопільське — 1.419.355; Тешинський Шлеск — 145.241.

Разом скількість населення в Польщі і в нападених нею краях виносить 25,406. 103.

Спис не захопив Горішнього Шлеска, частина котрого призначена Польщі і нараховувала в 1910 р. 892.986. а в 1919 — 980,296 мешканців.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ОЛИФАНТ, ПА. Бр. св. Кирила і Методія, від. 86, буде приймати нових членів до братства за половину вступного, а до У. Н. Союза через два місяці, січень і лютий за 50 цнт. вступного. Се дуже добра нагода для тих, котрі хотять стати членами У. Н. Союза. Отож користайте з нагоди, бо то рідкість. Не відкладайте сеї справи, а запишіться до найстаршої і найсильнійшої української організації, як найскорше. Мітінґи відбуваються в кожду трету неділю по першім, о годині 2-гій пополудни. Зайдіть на наш мітінґ, а там дістанете всі потрібні інформації. — М. Кісільовський, предс.; Д. Хомин, кас.; М. Пацук, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Подається до відома всім членам бр. св. Георгія, від. 239, що мітінґ відбудеться в неділю, 22. січня, о годині 1-шій пополудни, в галі Укр. Горожан, 822 Норт Френклін стр. На сей мітінґ запрошується всіх членів, бо є богато справ до конечного полагодження. Будеться приймати нових членів до братства і до У. Н. Союза. Проситься членів, аби кождий привів зі собою нового члена. Нагоминається довгуючих членів, аби свої довги вирівнали, бо инакше зістануть суспендовані. Хто ще не забрав Союзового календаря, то нехай принесе 30 центів, бо за календар мусить кождий член заплатити.—І. Жмутин, предс.; Н. Волос, секр.; Ю. Піскор, кас.

ТИМЧАСОВА ОПОВІСТКА.

Українська Громада в Ню Йорку приготовляє на конець марта величавий концерт в честь Шевченка і Франка. В тій цїли організується хори і симфонічна орхестра. Поодинокі співаки з Ню Йорку і околиці, які чуються на силах взяти участь в сім концерті, зволять зголоситися листовно до Василя Лазути, а музиканти з Ню Йорку і околиці переважно скрипачі, челісти, контрабасісти, музиканти які грають на френч горн і другі інструменти які входять в симфонічну орхестру, зволять зголоситись до Павла Бемка на адресу: 30 E. 7th St., New York City. Проба співу і нарада відбудеться в понеділок, дня 23. січня о годині 7.30 вечером в галі Народного Дому, 217-19 E. 6th St. Пробі музичні відбуваються в четвер під числом 423 E. 9th St., New York City. 15-16

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ХТОБИ з наших нюйорських громадян знав дещо про неякого будівничого Martin Voyse або його рідню, яка має жити в Ню Йорку, зволить повідомити про се адм. „Свободи". 11-16

НА ПРОДАЖ салюн з причини виїзду до краю. Бизнес вироблений межи Українцями, Росіянами, Поляками і другими. Ціна дуже приступна. Голоситись: J. K., c/o Svoboda, 83 Grand St., Jersey City, N. J. 5-16

ПОШУКУЮ дівчини або женщини, може бути і вдова, до заняття до торговлі в ґросерни і домашної праці. Я єсьм вдовець і самому тяжко вести склеп і хату, бо кромі сього в мене ще є два доми які також потребують опіки. Голоситися листовно або особисто вечером до: Z. Chomenski, North 2244 Masches St., Philadelphia, Pa. 14-15

ПОШУКУЄСЬ добрих механіків до заняття в фабриці машин (machine shop). Охочі заінтересоватися того рода справами, будуть ласкаві голоситися до Mr. J. M. Baczara, 327 E. 14th Street, New York City. Хотячі бачитися особисто, зволять спитатися про мене під повисшою адресою в реставрації на партері. 14-15

СЕРАФИНЦІ!

Хто знавби що про НИКОЛУ ОНУЦЬКОГО, котрий в 1919 році перебував в Торонто, Канада, а від 1914 р. десь в Новім Йорку, та котрий правдоподібно впав якось жертвою, буде ласкавий донести об цім його жені, котра знаходиться в найгіршій нужді в Серафинцях, пов. Городенка, Галичина, або до Василя Загаєвича, 629 Spruce St., Philadelphia, Pa. Другі, особливі канадійські часописі, проситься передрукувати. 15

ПОЗІР УКРАЇНСЬКІ МЕХАНІКИ!

Потрібно здільних механіків до фабрики зелізних виробів machine shop. Також потрібуємо людий які котіли би заінтересоватися сього рода бизнесом. По інформації просимо голоситися або особисто між 10—12 рано або письменно на адрес: Stephen Kulakowycz, 86 So. Main St., Wilkes Barre, Pa. 12-17

ВЯЧЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ.

КРОВ ЗА КРОВ

НА ЗАПОРОЖУ.

Оповіданнє з другої половини 17-сотих років.

(Продовженнє).

(22)

— То пусти мене з моїми людьми назад і випусти Донців. Переведу, поки що, слідство з Донцями а по дозвіл на слідство у вас пішлю до Січи... Пропустиш до Січи мого гонця?

— Не пущу ані Донців, ані тебе, ані твоїх Москалів. Гонець до Січи від тебе не потрібний, бо я сам вертаю до Січи. Хочеш, то перекажу устно. Як тобі сего замало, то передай мною письмо до кошового... Тепер не маю що більше говорити з тобою. Я повинен би тебе звязати. Однак гадаю, що тобі ані на гадку не прийде втікати, лишу тебе не звязаного. Козак відставить тебе до нашого табору. За який часок я там також прийду.

— Я маю іти під сторожию до твого табору? Значить, я полонений?

— Не инакше. Вже знаєш, чому. Я на вітер не говорив.

— Ні, не піду! — заявив Москаль випрямившися. — Віддай мені збрую. За вбитого коня дай мені иншого... того, що під тобою. Пусти також моїх людий. Верну туди, відки прийшов і зроблю донос на тебе.

— Ти чув, що я на вітер не говорю. Не хочеш доброхіть, то підеш всилуваний... Гей, хлопці! Аркани!

— Стій! Що тут? — крикнув сотник, висуваючися на кони ізза баркади. За ним сунулися гусаком його козаки. Сотник станув між Недолею і Филемоновом. Десять його козаків розставилися по пять по обох боках дороги, так що Недоля, сотник і Филемонов опинилися між ними.

— Хто ти? — зачав сотник звернувшися до Недолі, буцім то його це не знає. — Що сталося там над рікою, вже знаю. Тепер хочу знати, що тут дієся? Бачу, якась сварка між Запорожцями і царськими людьми.

Недоля розповів про цілу суперечку з Москалями від стрічи з ними аж до появи сотника. Очивидно згадав також про грамоту, якою московський уряд вислав Филемонова розслідити спори між Запорожцями і Донцями.

— Докази на се, що майор має щось спільного з нападом Донців маєш? — спитав сотник Недолю. — На вітер таких закидів не ялося робити.

— Незбитих доказів не маю, але він надїхав звідси, звідки прийшли донські розбишаки і наперся, щоби його до них завести. Одно з другим хиба вистане за доказ, що накладає з ними, що він їх заплічник... Хто зна, чи не головний виновник нападу.

— Воно так виглядає, але повним доказом не є. Можливе також таке: Він гадає, що грамота, про яку ти згадав, дає йому право втиркатися в запорожсько-донські спори. Тим то й він думає, що також має право доступу до твоїх бранців. Сеправа він не має.

— Чи окрім сеї грамоти — звернувся сотник до Филемонова — маєш грамоту з дозволом вступити на запорожську землю?

— Ні! Я гадаю, що як мені приказали робити слідство, то я ніякого окремого дозволу не потребую. Бо як же би я міг розсліджувати, як би тим самим не мав права бути в Донщині, чи на Запорожу... Хоч би в сумежних частях тих країв!

— Я кби ся слідна грамота була від старшини Запорожа, то очивидно, не потребував би окремого дозволу. Але слідство зарядив російский уряд. Ще не знати, чи на таке слідство згодиться уряд запорожський.

— Як то? Я маю в Січи питати, чи вільно мені робити се, що зарядила царська влада, влада найвисша?!

— Очивидно! Царська влада для Москалів і в міжах Росії. Там вона найвисша. Запороже не царська земля. Запорожці не царські люди. Або ти маєш просити дозволу, або, як се все водиться, твій уряд, даючи тобі грамоту, повинен був про се своїм послом повідомити кошового в Січи. Січова старшина була би поміркувала, чи позволити на се слідство і чи взагалі впустити тебе на Запороже.

— Коли доказів спілки з розбишаками нема, — сотник промовив тепер до Недолі — то ти не маєш права до сих трех людий. Вони належать до паланочної старшини, себто до мене. Доки полковник не зарядить инакше. Віддати їм збрую і коні і відступити від них!

— Пане майор! — звернувся до Москаля. — Ви переступили межі Запорожа не маючи на се дозволу. Я повинен арештувати вас, а мій полковник відставити до Січи. Однак я міркую, що ви зробили се не з лихої думки, лише гадаючи, що ваша слідча грамота дає вам на се право. Тому я, відбираючи вас від отсего отамана, котрий не має до вас ніякого права, не арештую вас, лише даю вам повну свободу... або вертати, відки прийшли, або зі мною поїхати до мого полковника. Як вас справді вислано на слідство і як ви наміряєте перевести його, то я раджу вам поїхати до полковника. Ваш уряд певно повідомив січову старшину. Як ще доніс, що ви поїдете просто на запорожсько-донські межі, не поступаючи до Січи, то січова старшина певно пришле, або й вже прислала гонця до нашого полковника і приказ до паланочного судії.

— Якого гонця? На що приказ?

— Чи взагалі має ути слідство і чи вам позволити вторгатися до него. Бо мусите знати, що на Запорожу лише запорожський судія може переводити слідство. Вам можуть лише позволити бути при тім і висказати свої закиди. Можуть також дати вам на письмі вислід слідства.

— А як ніякий гонець не прийшов і не прийде?

— То полковник донесе про вас до Січи і буде ждати приказу звідтам. Як ви не хочете ждати, то полковник відставить вас назад, тут до отсего місця, де тепер стоїмо. А може троха дальше, бо тут ще не край запорожських земель.

— Полонених Донців також пускаєш?

— До сего не маю права. Не я полонив їх.

— Але ти тут старшина. Коли мене увільнив, увільни й тамтих.

— Тебе я міг увільнити, бо Недоля не мав і не має права придержувати тебе. До Донців я не маю права. Се степові розбишаки. Спіймані розбишаки належать до того, кого вони обрабували і хто спіймав їх. Як би я був не спізнився, то я був би отаманував над тими, що їх зловили. Степове право віддає полонених рабівників обрабованим клопам і війску, котре їх полонило. Я можу їм порадити се або те, але приказувати не можу. І паланочний полковник, хоч би й сам отаман кошовий не може накинути тут своєї волі. Як хочеш говорити що в їх справі, то звернися до Недолі.

— То позволь, нехай бодай поговорю з ними, лише з їх отаманом.

— І з сим іди до Недолі.

Филемонов прикусив губи. Він цілком не мав охоти говорити з Недолею, котрий поводився з ним, з майором його царського величества так, як би й за онучку не мав його. Не мав охоти говорити, а мусів, бо боявся, щоби отаман Донців не виявив, що то він підпустив їх до нападу на запорожську оселю. Гадаючи, що як буде в козачім таборі, то зуміє знайти приступ до полонених, рішився приняти запросини сотника.

— Кажеш, що я твій гість?

— Коли я вже запросив тебе, то ти гість. І як довго будеш поводитися як гість, ручу моїм горлом, що ні тобі, ні твоїм Москалям волос з голови не впаде.

— Добре... іду з тобою.

— Позич мені коня — сотник звернувся до Недолі — бо мушу позичити майорови, мому гостеви.

Привели якусь кандибу. Майор сів на коня і поїхав за сотником. Приїхавши на той бік ріки, майор зараз побачив, що без дозволу Недолі йому дуже тяжко буде зійтися з полоненими, бо сотник затаборував з тими, з котрими прийшов був, окремо від табору Недолі, де були полонені. Сотник казав зладити вечеру, бо вже смеркалося. Іли мовчки, бо сотник не мав охоти до розмови, а Филемонов роздумував, як би то без формальної просьби дістати дозвіл розмови з Донцями. Гамір, який счинився в таборі Недолі, дав майорови притоку навязати розмову.

— Що там таке? — спитав наслухуючи.

— Певно радять, що далі робити.

— Чи також, що зробити з Донцями?

— Оо... З ними справляться без довгої ради. Нема що радити, бо справа ясна і запорожський закон ясний.

— Як то? Сеж найважнійша часть в цілім ділі.

— Найважнійшою частию було відобраннє зрабованого добра і спійманнє розбишаків. Як би найважнійшою частию була дальша судьба спійманих, про мене, нехай і так буде, то тут, ще раз кажу, не треба довго радити... Цілком радити не треба!

— Не треба радити? Пустять їх без ради?

— О, сені! Радити не треба, бо се врадили вже наші прадіди. Прадіди Запорожців полишили нам в спадщині степове право. Се право про степових розбишаків так ясне і так звісне всім Запорожцям, що ми, правнуки творців сего права, як зловимо конокрада, чи иншого степового розбишаку, вже не тратимо часу на раду. І люди Недолі над Донцями безпечно не радять... Вони видадуть засуд без ради і сей засуд зараз таки виконають.

— Який засуд?

— Шибениця...

(Далі буде).